

Het
verhaal
van
Anders

LESBRIEF

Beste docent,

Binnenkort bezoek je met de klas de voorstelling *Het verhaal van Anders* van Danstheater AYA. Onze ervaring leert dat leerlingen met meer aandacht en plezier naar een voorstelling kijken als ze vooraf over thema's uit de voorstelling hebben nagedacht en bekend zijn met wat ze op het toneel gaan zien.

Bij de voorstelling hoort een lesbrieft met voorbereidende opdrachten, een introductiefilm en suggesties voor een nagesprek. De voorbereidende les kan in ongeveer 50 minuten gedaan worden. Als opdrachten meer tijd kosten kun je ook kiezen voor de meest relevante opdrachten voor jouw leerlingen. Kijk in ieder geval het filmpje 'Fewe op bezoek bij Het verhaal van Anders'.

De lesbrieft begint met inleidende informatie. Vanaf de 'les voor de voorstelling' beginnen de opdrachten. In de rode kaders vind je extra informatie bij de opdrachten en het geven van de les.

De lesbrieft bestaat uit:

- Inleiding voor docenten	3
- Les voor het voorstellingsbezoek:	
- Introductie: Filmpje 'Op bezoek bij Anders'	4
- Opdracht 1: Warming up	5
- Opdracht 2: Anders Hints	6
- Opdracht 3: Wat is Anders?	7
- Les na het voorstellingsbezoek: Nagesprek	8
- Bijlage 1	10
- Colofon	12

Als je vragen hebt over het lesmateriaal kun je altijd contact opnemen via: anne@aya.nl of 020-3868574.

Wij wensen jou en je leerlingen veel plezier met de lesbrieft en de voorstelling!

Hartelijke groet,

Anne Vermeegen
Educatie Danstheater AYA

Inleiding

Over de voorstelling

Er was eens een jongen op een plek hier niet ver vandaan. Anders was zijn naam. Zijn allerbeste vriend heette Ike. Anders en Ike waren onafscheidelijke vrienden en konden samen de hele wereld aan. Ze hadden elkaar gezworen altijd samen te blijven. In een sprookje kan namelijk alles. Een kikker die in een prins verandert, een prinses die draken temt... Er kunnen zelfs twee prinses met elkaar trouwen. Dat dacht Ike in elk geval. Maar Anders voelde dat anders. Zeker toen Salina in de straat kwam wonen. *Het verhaal van Anders* is een danstheatervoorstelling van choreograaf Ryan Djojokarso over ongeschreven regels, wat is normaal en wat is anders?

Over Danstheater AYA

AYA maakt brutaal danstheater voor jongeren en kinderen. Directe en energieke voorstellingen waarin taboes niet worden geschuwd. Wies Bloemen is de oprichter, artistiek leider en choreograaf van Danstheater AYA.

Ryan Djojokarso

Ryan Djojokarso maakt ontroerende, speelse en grappige voorstellingen voor een jong en volwassen publiek. In 2017 ontvangt hij als veelbelovend choreograaf de BNG Bank Dansprijs en wordt hij genomineerd voor de prijs van de Nederlandse Dansdagen Jong Publiek. Ryan is een nieuwe huischoreograaf van Danstheater AYA en *Het Verhaal van Anders* is de eerste voorstelling die hij bij AYA maakt.

Naar het theater

Misschien hebben niet al je leerlingen ervaring met theaterbezoek. Voor sommige leerlingen is dit best spannend, daarom is het goed met hen te bespreken hoe het er in het theater aan toegaat.

Hieronder staan enkele theaterregels genoemd. Bij het bespreken van de regels kan het helpen je leerlingen de volgende vragen voor te leggen:

- Wat is het verschil tussen kijken naar een film en een theatervoorstelling?
- Welke regels zou jij bedenken voor het publiek?

Theaterregels

- Je mag reageren op de voorstelling, maar doe dit zachtjes, zodat je de andere kinderen in de zaal en de dansers niet stoort.
- Blijf tijdens de voorstelling op je plek zitten.
- Geen jassen en tassen in de zaal.

Les voor het voorstellingsbezoek

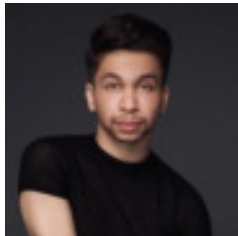
LEERDOEL: Leerlingen voorbereiden op het voorstellingsbezoek door hen bekend te maken met de spelers en het verhaal, thema en de vorm van de voorstelling. Daarnaast is het fijn als de leerlingen op de theaterregels gewezen worden.

BENODIGDHEDEN: Introductiefilm bij Het verhaal van Anders (onderstaand)

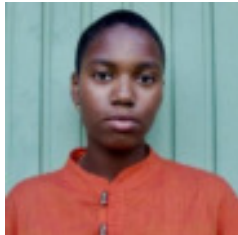
Vertel de leerlingen:

Dat ze binnenkort met de klas een dansvoorstelling gaan bezoeken en dat ze in deze les kennismaken met de dansers, het verhaal en de thema's van de voorstelling en met de vorm van de voorstelling namelijk dans (en ook theater). Kijk de introductiefilm met de leerlingen.

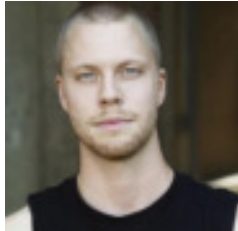
Even voorstellen

Dit is **Simon Mual**. Door zijn Molukse afkomst was de liefde voor muziek al vroeg aanwezig. Hij ontdekte ook dat hij zich door dans volledig open kan stellen. Hij volgde zijn opleidingen tot professioneel danser in Arnhem en Amsterdam.

Chanel Vyent begon al op jonge leeftijd met dansen en studeerde af aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Dansen is voor haar een van de vele stemmen die ze gebruikt om te communiceren en te delen met haar omgeving.

Jochem Eerdekins groeide op in België en studeerde dans aan het Conservatorium van Antwerpen. Jochem is steeds op zoek naar de combinatie van dans, beweging en theater.

De anderen

Jochem, Simon en Chanel dansen en spelen in deze voorstelling. Ryan heeft het verhaal en de dansstukken bedacht. De muziek wordt gecomponeerd door Robbert. Elsemarijn heeft de kostuums en het decor gemaakt. En Erik zorgt dat de dansers mooi belicht worden.

Filmpje! (3,5 min)

In dit filmpje gaat Fewe op bezoek bij *Het verhaal van Anders*. Ze neemt een kijkje bij de repetities en praat met de dansers en choreograaf.

Klik op de **play button** hiernaast of op [deze link >>](#)

Opdracht 1. WARMING UP (5 minuten)

LEERDOEL: Leerlingen maken door zelf te bewegen op een speelse manier kennis met wat ze in het theater gaan zien. En leerlingen ervaren dat bewegen fijn is om je hoofd leeg te maken.

Op school is er veel aandacht voor ratio, denken en beslissen vanuit je hoofd. In theater en dans wordt er vanuit het lichaam gewerkt. Beweging maakt je hoofd leeg en geeft energie, dat gaan de leerlingen in de voorstelling zien. Maar wij vinden het belangrijk dat ze dit ook zelf ervaren. We hebben hiervoor een makkelijke oefening die in het klaslokaal uitgevoerd kan worden.

Oefening: vriezen en dooien

De leerlingen gaan staan en houden zich stokstijf bevroren (benen stevig op de grond, armen recht naar beneden). Nu noem je een lichaamsdeel dat ontdooit mag worden, bijv. de hand, deze mag bewegen. Leerlingen mogen zelf weten wat voor beweging ze maken: klein, groot, langzaam, snel. Er komen steeds meer lichaamsdelen bij die ontdooit mogen worden. Na 5 lichaamsdelen die bewegen bevriest iedereen weer. Je kan het spel herhalen. De oefening is extra leuk op muziek.

Opdracht 2. ANDERS HINTS (20 min)

LEERDOEL: Leerlingen maken kennis met de vorm van de voorstelling: dans. Ze oefenen met het 'lezen' van een boodschap zonder dat er gepraat wordt.

EXTRA INFORMATIE:

In het dagelijks leven zijn we gewend ons uit te drukken door te praten. Maar met lichaamstaal kun je ook heel veel zeggen. Dans gebruikt het lichaam voor het vertellen van een verhaal en het uitdrukken van emoties. In deze opdracht gaan leerlingen oefenen met zich uitdrukken zonder gesproken taal. Maar eerst mogen ze met elkaar bedenken waarom dans eigenlijk gebruikt wordt.

Antwoord vraag 2a: Ieder mens heeft een lichaam (in onze maatschappij vergeten we dat nog wel eens). Het lichaam kan van alles op een hele duidelijke manier uitdrukken: kracht, kwetsbaarheid en emotie. Alleen zeggen dat je boos bent, is niet zo duidelijk als met je hele lichaam boos 'zijn'. Met dans kun je, net als met taal, heel veel vertellen.

De eerste keer dat je een verhaal ziet zonder dat er iets gezegd wordt is het misschien iets moeilijker te volgen, dat komt omdat je ogen minder gewend zijn een verhaal te volgen dan je oren. Hoe vaker je naar een verhaal kijkt hoe beter je het kunt volgen. Daarom gaan we hier nu in de klas mee oefenen.

- a. Vraag je leerlingen: waarom denken jullie dat dans gebruikt wordt?
- b. Je gaat met de klas hints spelen. Wijs één of twee leerlingen aan. Zij komen voor de klas staan. Je fluistert een van onderstaande emoties of zinnen in hun oor (of schrijft dit op een kaartje als de anderen het kunnen horen). De leerling(en) voor de klas moeten nu zonder te praten de opdracht aan de klas laten zien. De klas raadt wat er uitgebeeld wordt. We beginnen gemakkelijk met het uitbeelden van een grote en duidelijke emotie. Zo kunnen de spelers en het publiek er een beetje inkomen. De situaties zijn geïnspireerd op momenten uit de voorstelling. Na elke goed geraden hint mag iemand anders voor de klas.

ANDERS HINTS

1. Super blij.
2. Een beetje verdrietig.
3. Teleurgesteld.
4. Rondlopen in een eng en donker bos.
5. Dansen alsof niemand je ziet.
6. Een geheime begroeting tussen onafscheidelijke vrienden.
7. Bewegen als vogels.
8. Een wereldberoemde popster tijdens een optreden.

Opdracht 3. WAT IS ANDERS? (20 min)

LEERDOEL: Leerlingen maken kennis met het thema van de voorstelling, wat is normaal en wat is 'anders'.

EXTRA INFORMATIE:

Het verhaal van Anders is een danstheatervoorstelling over (on)geschreven regels. Wat is normaal en wie bepaalt dat? Voor sommige kinderen heeft het gevoel van anders zijn een hele negatieve impact. Gepest worden om wie je bent of je niet kunnen gedragen zoals je bent, geeft een groot gevoel van onveiligheid. Door het onderwerp op jonge leeftijd bespreekbaar te maken en kinderen hierover na te laten denken hopen wij bij te dragen aan een samenleving waarin anders zijn normaal gevonden wordt.

Op veel scholen worden afspraken gemaakt over de omgang met elkaar zoals 'wij pesten niet' en 'wij zijn aardig voor elkaar'. Maar vaak zijn de onuitgesproken regels minstens zo belangrijk als de regels die wel gedeeld worden.

In deze oefening ga je met de leerlingen in gesprek over ongeschreven regels. Ongeschreven regels komen vaak duidelijk naar voren in beelden over gender. In deze opdracht sturen we aan op een gesprek over stereotype jongens- en meisjeszaken, omdat dit voor kinderen duidelijke voorbeelden zijn. Als er in jouw klas andere onderwerpen spelen rond ongeschreven regels of als het onderwerp gender op een andere manier speelt kun je dit natuurlijk ook bespreken.

Variatie in werkvorm

Het gesprek wordt gevoerd in de kring, als je het gevoel hebt dat er te weinig ruimte is voor stille kinderen kun je de klas eerst in groepjes of tweetallen over de deelvragen laten nadenken. Als de leerlingen voorbereid zijn start je het kringgesprek.

Ga met de klas in een kring zitten en vertel de kinderen dat de voorstelling *Het verhaal van Anders* gaat over wat normaal is en wat anders is. Bespreek met de leerlingen de volgende vragen:

1. Wat zijn onze regels in de klas?
2. Zijn deze regels fijn? Waarom wel of niet?
3. Heb je wel eens gehoord van ongeschreven regels?
4. Hebben wij ongeschreven regels in de klas en waar gaan die dan over?
 - Zijn er bijvoorbeeld ongeschreven regels over kleding, kan iedereen een rok aan?
 - En over hoe je eruit ziet? Is lang haar voor iedereen? En kort haar? Is make-up voor jongens en meisjes?
 - Over welke hobby's heb je het? Is meisjesvoetbal net zo leuk als jongensvoetbal? Kunnen meiden breakdancen en jongens balletten?
5. Wie bepaalt de ongeschreven regels?
6. Hebben leerlingen wel eens een ongeschreven regel overtreden en wat voor gevoel gaf dat?
7. Zijn er ongeschreven regels waar de klas eigenlijk niet blij mee is en die afgeschaft kunnen worden?

Les na het voorstellingsbezoek (45 min)

LEERDOEL: Leerlingen zien vaak veel meer tijdens een voorstelling dan ze zelf beseffen. Door de voorstelling met hen na te bespreken wordt dit duidelijk en wordt een theaterervaring steeds rijker.

OPDRACHT 1: Gebruik de vragen voor het nagesprek.

OPDRACHT 2: Door leerlingen een eigen versie van het verhaal te laten bedenken en tekenen wordt hun creativiteit gestimuleerd. En mochten leerlingen zichzelf in het verhaal herkennen dan hebben ze een mogelijkheid zich te uiten.

EXTRA INFORMATIE:

Een voorstelling zien, is in de eerste plaats een individuele ervaring. Wat je raakt, wat je mooi of lelijk vindt en welke dansers je aanspreken, is voor iedereen anders. Er bestaan geen goede of foute antwoorden op de vragen die je ze stelt, ieder antwoord is in principe goed. Je kunt wel van de leerlingen vragen waarom ze iets vinden.

Benodigheden: stripformat in bijlage 1 voor elke leerling, kleurpotloden of stiften.

Opdracht 1. ALGEMENE NABESPREKING (15 min)

Als je naar het theater bent geweest is het leuk om hier met elkaar over na te praten. Iedereen ziet andere dingen en zo beleven leerlingen de voorstelling eigenlijk nog een keer. Bespreek met de klas de volgende vragen:

- Waar ging de voorstelling over? Wat heb je allemaal gezien?
- Was er iets in de voorstelling wat je mooi vond, waarom je moest lachen of waarover je je hebt verbaasd?
- In de voorstelling vonden verschillende personages (Anders, Ike, Salina) elkaar leuk, wie vond wie leuk?
- Is het normaal of anders dat deze personages elkaar leuk vonden? Waarom? Benadruk tijdens het gesprek dat het belangrijk is alle mensen met respect te behandelen, ook als mensen anders leven dan de leerlingen gewoon zijn.
- Ken je mensen die verliefd zijn op iemand van hetzelfde geslacht?
- In de voorstelling wordt veel gedanst, is er een speciale beweging die je je herinnert? Welke?
- Wat voor kleren hadden de dansers aan? Vond je dat bij de voorstelling passen?
- Wat vond je van het decor?
- Als jij de maker van de voorstelling zou zijn, zou je dan iets willen veranderen aan de voorstelling?

Opdracht 2. BEN IK ANDERS? (30 min)

Nu de leerlingen weer een beetje terug zijn bij de voorstelling mogen ze een eigen versie van het verhaal bedenken. In Het verhaal van Anders wordt ruimte gemaakt om anders te zijn. In de 'gewone' wereld moeten we aan verwachtingen en regels voldoen. Vraag leerlingen een strip (bijlage 1) te tekenen over: Wat als de voorstelling je eigen verhaal zou zijn en je niet aan verwachtingen van anderen moet voldoen? Hoe zou jouw dag er dan uitzien? Stel de volgende vragen om de leerlingen op weg te helpen bij hun verhaal:

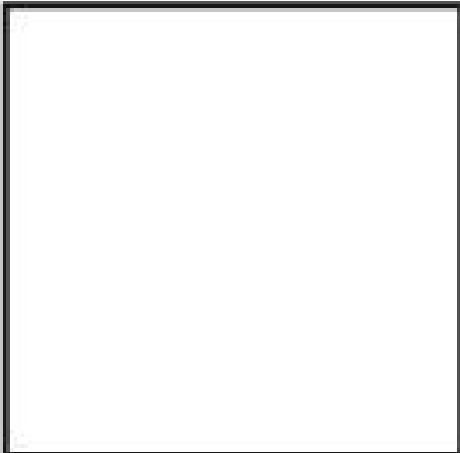
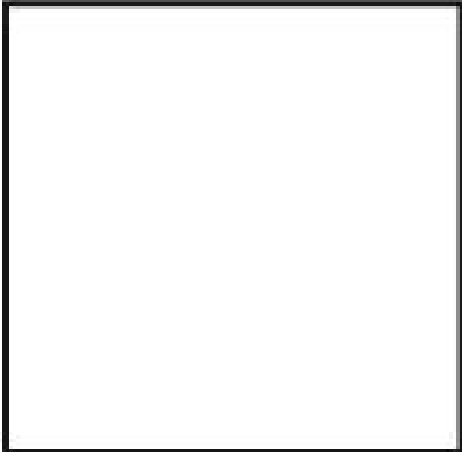
- Wie zijn er allemaal tijdens dag? Welke vrienden, familie of dieren?
- Wat gaan jullie doen of juist niet doen?
- Wat zou je aan hebben?
- Waar ben je?
- In welke tijd ben je (verleden, heden, toekomst)?

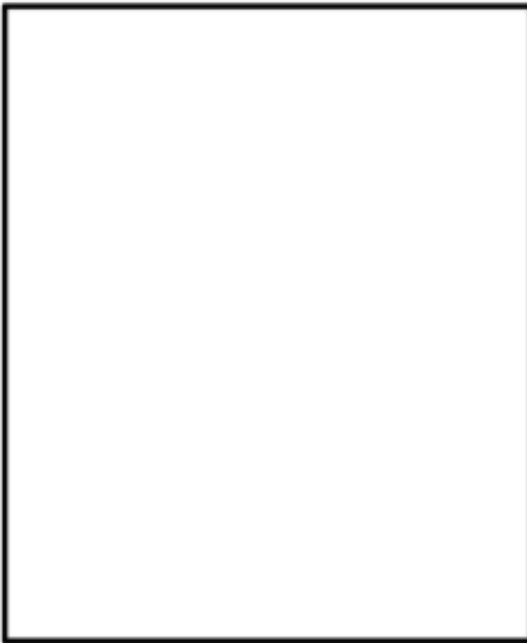
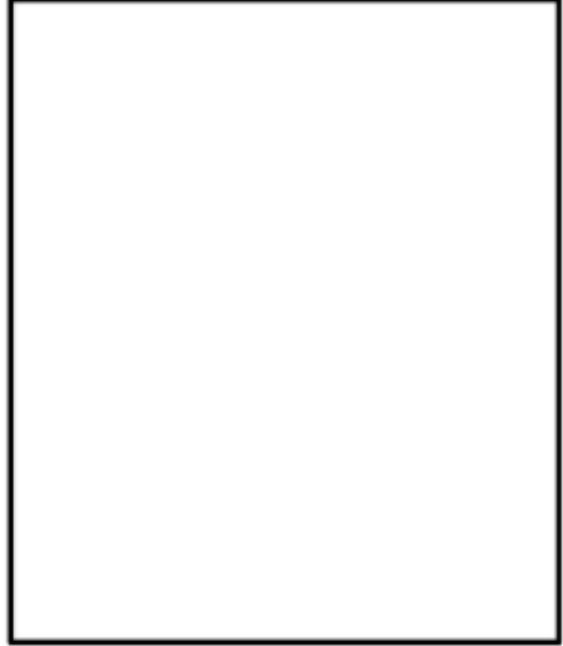
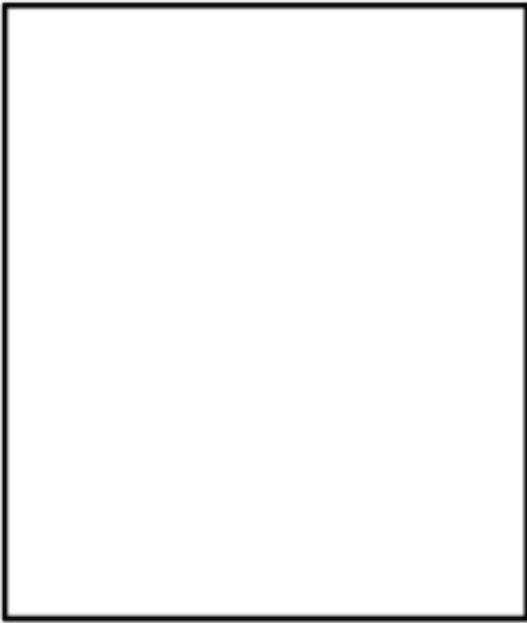
Laat de leerlingen tot slot een titel voor hun verhaal bedenken. Als ze klaar zijn mogen de leerlingen, als ze willen, vertellen wat ze getekend hebben.

Opmerking. De leerlingen mogen zelf bepalen hoe lang de strip is, niet het hele format hoeft gebruikt te worden.

BIJLAGE 1: STRIPFORMAT

Colofon

© Dit is een uitgave van Danstheater AYA

Inhoud lesmateriaal: Anne Vermeegen

Foto's: Sjoerd Derine

Film 'Fewe op bezoek bij het Verhaal van Anders': Zwart op Wit Media

Danstheater AYA, Contactweg 42H , 1014 AN Amsterdam

t: +31(0)20 386 85 74, e: info@aya.nl

Danstheater AYA wordt meerjarig gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten en het Amsterdams Fonds voor de Kunst. Het verhaal van Anders wordt daarnaast mogelijk gemaakt door Fonds 21.

WWW.AYA.NL